



С Ваше писмено запитване, постъпило с вх. № 26.10.2012г. в Дирекция «ОУИ» е изложена следната фактическа обстановка:

1. Като социална придобивка, съобразявайки се с желанията на персонала дружество ще прави от свое име вноски за доброволно пенсионно осигуряване и доброволно здравно осигуряване в зависимост от предпочитанията на персонала. При тази фактическа обстановка може ли да се ползва облекчението по чл. 208 от Закона за корпоративното подоходно облагане /ЗКПО/?

2. Възможно ли е за календарната 2012г. да се ползват едновременно две облекчения – по чл. 208 и по чл. 209 от ЗКПО?

3. От името на работодателя в полза на служител е сключена застраховка „Живот“, която не е определена като задължителна. Месечната вноска на човек е 60 лв. Допълнително е уточнено, че изплатените разходи /премии/ за застраховка „Живот“ са за сметка на средствата за социални разходи. Дължат ли се вноски за фонд „Пенсия“, ДЗПО и здравно осигуряване?

4. Физическо лице получава сума след изтичане на срок на застраховка, сключена от работодателя. По тази застраховка не са ползвани данъчни облекчения. Физическото лице -получател на сумата от изтеклата застраховка има ли задължение да подаде декларация?

Съобразявайки относимата правна уредба за 2012г. и предвид липсата на договорите за сключените застраховки, изразявам следното принципно становище:

По първи въпрос:

Сключването на договори за допълнително доброволно осигуряване, доброволно здравно осигуряване и застраховка „Живот“ от работодателя в полза на работници и служители е част от социалната политика, която ръководството на едно предприятие е решило да провежда.

Съгласно чл. 204, т. 2 социалните разходи, предоставени в натура включват:

- буква «а» разходите за вноски (премии) за допълнително доброволно осигуряване, за доброволно здравно осигуряване и за застраховки "Живот" и
- буква «б» разходите за ваучери за храна.

В § 1, т. 34 от допълнителните разпоредби /ДР/ на ЗКПО е дадено следното определение: „социални разходи, предоставени в натура“ са отчетените като разходи социални придобивки по чл. 294 от Кодекса на труда и предоставените по реда и начина, определени от чл. 293 от Кодекса на труда или от ръководството на предприятието. Социалните придобивки трябва да са достъпни за всички работници и служители и за лицата, наети по договор за управление и контрол. Не е налице предоставяне на социални разходи в натура, когато между работодателя или възложителя и лицата по изречение второ са налице парични взаимоотношения под каквато и да е форма по отношение на получените социални придобивки.

Съгласно чл. 208 от ЗКПО не се облагат с данък социалните разходи по чл. 204, т. 2, буква „а“ в размер до 60 лв. месечно за всяко наето лице, когато данъчно задължените лица нямат подлежащи на принудително изпълнение публични задължения към момента на извършване на разходите.

Видно от коментираните дотук разпоредби, за да е приложима нормата на чл. 208 от ЗКПО спрямо предоставяните от работодателят социални придобивки, до тях трябва да имат достъп всички служители и работници. При условие, че работодателят е осигурил достъп на всички наети лица до придобивките посочени в чл. 204, т. 2, буква «а» от ЗКПО, а лицата са направили свой избор да ползват различни продукти в размер до 60 лв. месечно за всяко наето лице и това е оформено документално в съответствие с изискванията на чл. 293 от КТ и § 1, т. 34 от ДР на ЗКПО, считам че може да се приеме, че са изпълнени изискванията на закона. Освен това сключените договори следва да отговорят на изискванията на определенията

дадени в § 1, т. 53 и т. 54 от ДР на ЗКПО. В тази връзка разходите за допълнително доброволно осигуряване и за доброволно здравно осигуряване няма да се облагат с данък върху разходите.

По втори въпрос:

На основание чл. 209 от ЗКПО не се облагат с данък социалните разходи по чл. 204, т. 2, буква "б" в размер до 60 лв. месечно, предоставени под формата на ваучери за храна на всяко наето лице, когато са налице едновременно условията посочени в закона.

Регламента на разходите по чл. 208 и чл. 209 от ЗКПО е даден в част четвърта «Данък върху разходите» - от чл. 204 до чл. 217 от цитирания закон. В тази част са посочени видовете разходи, данъчните облекчения, данъчните основи, размерът на данъка, внасяне, деклариране и други изисквания във връзка с определянето на данък върху разходите. Както в тази част от закона, така и в другите части не е разписано специално изискване, което да ограничава ползването на облекчения, т.е., ако се ползва данъчно облекчение по чл. 208 от ЗКПО, предприятието да е ограничено да ползва това по чл. 209 или това по чл. 210 от корпоративния закон.

Предвид изложеното до тук, изразявам становище, че в ЗКПО няма текст, съгласно който да има забрана за ползване на повече от едно данъчно облекчение. Ограничението при ползване на всяко едно от предимствата, дадени от закона не е в броя им, а е в зависимост от спазването и изпълнението на поставените задължителни изисквания.

По трети въпрос:

На основание чл. 292 от Кодекса на труда /КТ/ социално – битовото и културно обслужване на работниците и служителите се финансира със средства от работодателя и от други източници. Правото за определяне начина на разпределението и използването на тези средства, съгласно чл. 293 от КТ, е предоставено на Общото събрание /Събрание на пълномощниците/ за всички работници и служители. Средствата за социално-битово и културно обслужване не могат да се изземват и използват за други цели. В чл. 294 от кодекса се изброява за какво могат да се използват средствата и по какъв начин работодателят осигурява социално-битовото и културното обслужване на работниците и служителите. За Общото събрание или Събранието на пълномощниците съществува нормативно установено задължение /във връзка с чл. 6 и чл. 7 от КТ/ да защитава общите интереси на работниците и служителите по въпросите на трудовите и осигурителни отношения пред работодателя им или пред държавните органи и организации. Общото събрание не може да делегира правомощията си по чл. 6 и чл. 7 от КТ на работодателя, който по своя преценка и с вътрешен акт да налага и други критерии в разпределението на тези средства за социални разходи.

Съгласно чл. 6, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/ доходът, върху който се дължат осигурителни вноски, **включва всички възнаграждения, включително начислените и неизплатени или неначислените и други доходи от трудова дейност.** За работниците и служителите, осигурителните вноски се дължат върху получените, включително начислените и неизплатените, брутни месечни възнаграждения или неначислените месечни възнаграждения, но върху не по-малко от минималния осигурителен доход по основни икономически дейности и квалификационни групи професии и върху не повече от максималния месечен размер на осигурителния доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване /чл. 6, ал. 3 от КСО/.

Задължението за внасяне на осигурителни вноски върху средствата за социални разходи и основанията за възникването му са нормативно регламентирани в чл. 6, ал. 11 от КСО. Съгласно тази разпоредба **върху средствата за социални разходи, давани постоянно или периодично пряко на лицата по чл. 4, ал. 1 и 2 от същия кодекс в пари или натура,** се внасят осигурителни вноски в размера за фонд "Пенсии", определен по реда на ал. 3 и ал. 5, а за родените след 31.12.1959 г. и за допълнително задължително пенсионно осигуряване в Универсален пенсионен фонд /чл. 6, ал. 11, чл.127, ал.1 и чл.157, ал.6 от КСО/. Предвид уреденото по силата на чл. 40, ал. 1, т. 1 от Закона за здравното осигуряване уеднаквяване на осигурителния доход за държавното обществено осигуряване и здравното осигуряване, върху средствата за социални разходи се дължат и здравноосигурителни вноски.

Следователно, за да възникне задължение за внасяне на осигурителни вноски върху изплатените суми за сметка на социалните разходи е необходимо да се предоставят пряко, постоянно или периодично, на работниците и служителите и да са персонифицирани, т. е. определено е кой разход за кое лице се отнася.

Разпоредбите на КСО по отношение елементите на осигурителния доход са доразвити в Наредбата за елементите на възнаграждението и за доходите, върху които се правят осигурителни вноски /НЕВДПОВ/.

В чл. 2, ал. 2 и ал. 3 от НЕВДПОВ са определени социалните разходи, върху които не се дължат осигурителни вноски. Осигурителни вноски не се изчисляват и внасят върху средствата, предоставени за сметка на социалните разходи за издръжка на столове /включително за поевтиняване храната в тях/, на здравни и лечебни заведения, детски заведения, почивни бази, поддържане на културни потребности на работниците и служителите, вноски за допълнително доброволно пенсионно осигуряване, доброволно здравно осигуряване и доброволно осигуряване за безработица и професионална квалификация, както и върху еднократните помощи в пари или в натура, изплатени на работниците и служителите за лекарства, при продължително боледуване, за раждане, при смърт на член от семейството или при други случайно настъпили събития. Осигурителни вноски не се изчисляват и внасят върху средствата, предоставени под формата на ваучери за храна на работници и служители, включително на лицата, работещи по договори за управление, при условията на чл. 209, ал. 1 от ЗКПО.

В цитираните разпоредби **разходите за застраховка „Живот, която не е задължителна с нормативен акт, не са включени в социалните разходи, върху които не се изчисляват и внасят осигурителни вноски.**

Друг извод за дължимост на вноски за социално осигуряване може да се изведе и по аналогия на „противното“ от разпоредбата на чл. 2а от същата наредба, според която осигурителни вноски не се изчисляват и внасят върху направените от работодателя разходи за застраховки, **определени като задължителни с нормативен акт.**

Следователно, когато изплатените суми за **застраховка „Живот“, която не е задължителна по силата на нормативен акт,** са предоставени по реда на чл. 293 и чл. 294 от Кодекса на труда и отчетени **като социални разходи,** върху тях се дължат осигурителни вноски по гореописания ред.

Сумите за социални разходи, върху които са внесени или дължими осигурителни вноски, **не се включват** при определянето на минималния месечен осигурителен доход за съответната професия по икономическа дейност на осигурителя /чл. 2, ал. 4 от НЕВДПОВ/, **но се вземат предвид** при формиране на месечния осигурителен доход на работниците и служителите, който не може да бъде по-голям от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на ДОО за съответната година.

По четвърти въпрос:

На основание чл. 24, ал. 2, т. 9 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица /ЗДДФЛ/, в облагаемия доход от трудови правоотношения не се включват социалните разходи за сметка на работодателя, в т.ч. застраховка «Живот» /определение в § 1, т. 14 от ДР на ЗДДФЛ/, обложени по реда на ЗКПО.

Когато начислените и внесените премии по застраховки „Живот“, не могат да се третираят като социален разход по смисъла на ЗКПО, тези премии следва да се считат за облагаем доход на съответните физически лица на основание чл. 24, ал. 1 от ЗДДФЛ, т.е. облагат се по предвидените в закона правила за доходите от трудови правоотношения.

Съгласно чл. 38, ал. 8, т. 1 от ЗДДФЛ с окончателен данък се облага бруtnата сума на облагаемите доходи от застраховки „Живот“, придобити на датата на обратно получаване на внесените суми за застраховки „Живот“. Същевременно на основание чл. 38, ал. 9 от ЗДДФЛ не се облагат с окончателен данък доходите по чл. 38, ал. 8, съответстващи на частта от вноските/премиите, **за които не е ползвано данъчно облекчение по реда на чл. 19 от ЗДДФЛ.**

В случай, че внесените суми за застраховка „Живот” са **за сметка на работодателя**, застрахованото лице (работник или служител) няма право да ползва облекчението по чл. 19 от ЗДДФЛ.

Тъй като за тези премии/вноски застрахованият служител не е ползвал данъчно облекчение по чл. 19 от ЗДДФЛ, след изтичане на срока на застраховката изплатените суми няма да подлежат на данъчно облагане на основание разпоредбата на чл. 38, ал. 9 от ЗДДФЛ.

По аргумент на чл. 52, ал. 1, т. 3 от ЗДДФЛ тези необлагаеми доходи не се декларират в годишната данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ.